

AFTONBLADET

'Svårare att läsa än psykopater'

Snäll och omtänksam mot vissa men beräknande och iskall mot andra.

Den okända personlighetsstörningen kan skada omgivningen mer än både narcissism och psykopati.

– Den som lever med en sådan här person lär sig själv att bli manipulativ, hela familjen blir snabbt dysfunktionell, säger Jeanett Paludan, författare till flera böcker om personlighetsstörda och deras offer.

Varmt och kallt om vartannat. Högst godtyckligt och av okänd anledning.

Känns beteendet igen?

I så fall kan du ha stött på en person med machiavellisk personlighetsstörning.

Störningen som ingår i klustret "den mörka triaden", där narcissism och psykopati också ingår, är utbredd bland befolkningen - men inte lika känd.

– En person med den här störningen kan vara en fantastisk förälder och partner, men bara så länge hen får bestämma allt.

FOTO: PRIVAT

Fakta: Den mörka triaden

Den **mörka triaden** är en samlingsbeteckning för tre psykologiskt skattade ledartyper. Till den mörka triaden räknas narcissism, psykopati och machiavellism. Beteenden som faller inom den mörka triaden är vetenskapligt konstaterat vanligare bland män än bland kvinnor:

- Den **narcissistiska** personligheten kännetecknas av en storslagen självbild, egoism och brist på empati. Enligt vissa teorier uppstår störningen som ett skydd för en svag och skadad självbild.
- Den **machiavelliska** personligheten präglas av manipulation och exploatering av andra med en cynisk likgiltighet för moral och fokus på egenintresse och bedrägeri.
- **Psykopaten** kännetecknas av impulsivt spänningssökande, den primära formen av själviskhet, känslökyla, ytlig charm och oförmåga till ånger.

Fotnot: Ordet *machiavellism* kommer från författaren *Niccolò Machiavelli* som skrev ledarskapsboken *Fursten*.

Machiavellister - sådana är de

- Pragmatiska
- Kalla
- Maktlystna
- Har en målinriktad ledarstil
- Har en cynisk världsbild
- Strävar efter materiella ting, status och har ett vinsttänk, precis som psykopater, men till skillnad från narcissister som i stället drivs av självförstärkning.
- Har svårt att engagera sin omgivning - eftersom hen pekar med hela handen och kör över alla andras idéer.
- Visar riktad empati - medan andra behandlas illa.
- Mindre charmig än psykopaten och mindre extrovert än narcissisten.
- Bristande moral.

Så hanterar du en machiavellist

- **Undvik att rakt på sak framföra kritik** mot den här personen. Kritiken bör i stället vara mer lirande och underförstådd, mer indirekt mellan raderna.
- Om ett beslut ska fattas - försök få den här personen att **tro att hen fattat beslutet**. Att föra en konstruktiv dialog kring vad som är bäst för gruppen, går inte. Du har med en maktfullkomlig person att göra.
- **Räkna med att personen är oförutsägbart** och odemokratisk. Personer behandlas olika - utan anledning.
- En person med den här störningen är **smart och har självinsikt** - till skillnad från empelvis narcissisten, som är oförmögen att se eller förstå sin omgivning.

Källa: Sambandet mellan Big Five, mörka triaden och social önskvärdhet/Lunds universitet, samt Wikipedia,

ÅSA PASSANISI